

ŽEMAITIJOJE,**AUKŠTAIJOJE,****DŽŪKIJOJE,****SŪDUVOJE,****MAŽOJOJE LIETUVOJE****Lietuvos muziejų kelio 2-asis naujienlaiškis****Gegužės 19-26 d.****Lietuvos muziejų kelias šią savaitę tęsia savo kelionę Žemaitijoje**

Gegužės 19 d., šeštadienį, 12 val. lankytojų lauks Skuodo rajone, Mosėdyje įsikūręs **Vaclovo Into akmenų muziejus**, kuriame bus pristatyta nauja ekspozicija „Ką pasakoja uolienos – žemės istorijos liudininkai“.

Iš muziejaus istorijos. Akmenų kraustymosi į Mosėdį pradžia sutampa su gydytojo Vaclovo Into atvykimu vadovauti naujai ligoninei 1957 metais. Jo dėka Mosėdis ir akmuo tapo neatskiriamos sąvokos.

Kartą, lankydamas pacientus, gretimame kaimelyje jis pamatė apie 50 kg sveriantį akmenį, kurį pats dviračiu parsigabeno į ligoninės kiemą. Nuo tada ir prasidėjo didžioji gydytojo meilė akmenims. Vasarą prieš darbą jis dviračiu apvažiuodavo apylinkes, žymėjo įdomesnius riedulius, lankė skaldyklas, prašė melioratorių, kad paliktų jo pažymėtuosius. Dalį jų V. Intas pats susivežė vežimu, traukiamu ligoninės arklio. Žiemomis padėdavo Skuodo melioratorių technika. Kartais keliasdešimt tonų sveriančių akmenų kelionė į Mosėdį užtrukdavo beveik savaitę.

Ilgainiui, kai akmenys nebetilpo ligoninės kieme, gydytojas V. Intas pradėjo juos statyti gatvės pakraščiuose. Dar vėliau akmenys tapo ir pačių mosėdiškių sodybų puošmena, nors iš pradžių jie už akių savo gydytoją vadino keistuoliu.

V. Into nuveiktais darbai domėjosi gamtosaugininkai, rašytojai, žurnalistai, mokslininkai. Apie Mosėdžio įdomybes rašė ne tik tuometinė sovietinė spauda, bet ir daugelis užsienio šalių laikraščių ir žurnalų.

1979 m. Mosėdyje įsteigtas Respublikinį unikalių akmenų muziejų. 2005 m. akmenų muziejui suteiktas Respublikinis Vaclovo Into akmenų muziejaus vardas.

Šiuo metu muziejuje eksponuojama daugiau kaip 150 tūkst. akmenų ir akmenėlių kolekcija - Lietuvoje paplitę Baltijos regiono uolienų rieduliai. Didžiausias muziejaus eksponatas sveria 50 tonų, mažiausias - vos kelis gramus.

Pasak muziejaus darbuotojų, „tik atvykę į Mosėdį ir vaikštinėdami po jį, lankytojai pajus paprasto akmens žavesį, akmens ir augalų harmoniją, pasisems žemaitiškos stiprybės, kantrybės ir ryžto.“

Gegužės 20 d., sekmadienį, 11 val. Orvidų sodyboje-muziejuje pristatoma Kazimiero ir Viliau Orvidų kūryba. Muziejus įsikūręs Kretingos rajone, Gargždelėje.

Muziejų įkūrė Kazimieras Orvidas, daugelį metų, ypač melioracijos laikotarpiu, iš Salantų ir miestelio apylinkių kartu su sūnumis į savo sodybą vežęs įdomesnių formų akmenis, medžius ir kūręs iš jų paminklus bei įvairias skulptūras. Sodybos šeimininkui mirus, muziejumi rūpinosi jo sūnus Kazimieras (Viliumi vadintas). Jis buvo vienuolis pranciškonas – brolis Gabrielius. Tuometiniai sovietiniai valdininkai Orvidų sodybą ignoravo ir kuriamą muziejų keletą kartų buvo sunaikinę, tačiau Orvidai savo sumanymo neatsisakė ir apie 1990-uosius metus ši sodyba jau buvo gerai žinoma Lietuvoje ir už jos ribų.

Gegužės 22 d., antradienį, 12 val. Vyskupo Motiejaus Valančiaus gimtinės muziejuje Nasrėnuose vyks renginys „Pašlovinkime vyskupą Motiejų Valančių“. Renginyje lankytojai išvys ir išgirs:

- Klaipėdos universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto Teatro pedagogikos katedros docento Petro Bielskio monologą „Vyskupas Motiejus Valančius“;
- Kulūpėniškių, Mosėdiškių bei Piliakalniškių moksleivių parengtas menines programas;
- sudalyvaus užsiėmimuose „Audimo mokyklėlėje“, pažaisite senųjų sportinių žaidimų.
- pažiūrės Sedos Vytauto Mačernio gimnazijos teatro studijos mokinių spektaklį, pagal Vytautės Žilinskaitės humoreską „Prie pragaro vartų“, (vadovė Laura Rojutė);
- paklausys Salantų kultūros centro vokalinio ansamblio, vadovaujamo Vaclovo Kaubrio, koncerto; pavakaros su etninės kultūros žinovu, senovinių dainų atlikėju Liudu Augaičiu.

Jau keturis dešimtmečius muziejaus lankytojus pasitinka V. Majoro skulptūra „Palangos Juzė“, kuri kiekvieną kviečia „ožetė paveizietė“. O pamatyti ir išgirsti yra tikrai ką: turtinga eksponatais ekspozicija, kur ekskursijų metu naudojama video ir garso medžiaga, etnografinė klėtelė, kuri supažindina su žemaičių senovine buitimi. Gyvas istorijos puslapis - ažuolo medžio tautodailininkų skulptūros sodyboje, įprasminančios vyskupo Motiejaus Valančiaus darbus, jo epochą. 200 ažuolų apsuptas stovi vyskupo paminklas, žvelgiantis į savo gimtąją sodybą ir besidžiaugiantis kiekvienu apsilankiusiu lankytoju.

Gegužės 23 dieną, trečiadienį, Lietuvos muziejų kelias stabtels Kretingos muziejuje:

- 10 val. „Nuo kaktusų kolekcijos iki bugenvilijos žiedų“ lankymas;
- 14 val. Ekspozicijos „Kretingos krašto naiviojo meno klodai“ pristatymas;
- 15 val. Koncertas „Oužoula sodenam“.

Gegužės 24 dieną, ketvirtadienį:

- 11 val. Teatralizuota ekskursija etnografinėje ekspozicijoje „Saulės ratu“;
- 12.15 val. Parodos „Malūno bildukai“ atidarymas;
- 12.30 val. Vaikų ir jaunimo amatų kiemelis „Suku, suku darbų malūnėlį“.

Muziejaus lankytojai bus pakviesti pasigrožėti šiuo metu pražydusių bugenvilijų žiedais. Renovuotose muziejaus parodinėse salėse bus eksponuojama tapyba ir skulptūra iš muziejaus vaizduojamosios dailės rinkinio. Žiemos sode koncertuos kompozitorius ir atlikėjas Žemaitijos „oužouls“ Andrius Kulikauskas. Muziejaus lankytojams bus pristatyta teatralizuota ekskursija etnografinėje ekspozicijoje „Saulės ratu“, kurią ves muziejaus mokyklėlės „Žemaitokamuziejėnoka“ vaikai. Dvaro malūno kiemelyje šurmuliuos jaunieji amatininkai – bus liejamos žvakės, audžiami „abrūsai“, rišamos šluotos, jaunieji kalveliai rodys savo išmonę.

Kretingos muziejus įsikūręs grafų Tiškevičių rūmuose su unikalia augalų ekspozicija - Žiemos sodu, kuriame vyksta kultūriniai renginiai, veikia kavinė „Pas Grafa“.

Renovuotame Dvaro vandens malūne 2011 metais atidaryta etnografinė ekspozicija „Saulės ratu“, kurioje parodyti žemę mylintys ir garbinantys protėviai, jų darbai ir gyvenimas kalendorinių švenčių cikle.

Gegužės 25 dieną, penktadienį, Palangoje vyks poeto Jono Mačiulio Maironio 150 gimimo metinių sukakčiai skirti renginiai.

15 val. Palangos gintaro muziejuje atidaroma paroda „Maironis ir Palanga“, kurią 16 val. lydės kultūros vakaras „Maironio vandenys: nuo ašarų iki jūros“.

Parodą „Maironis ir Palanga“ sudaro dešimt modernių stendų, kuriuose gausiai iliustruota informacija ir ikonografija atskleidžia Maironio gilų ir prasmingą keturių dešimtmečių ryšį su Palanga, jo svarbiausius su Palanga susijusius kūrybos motyvus, kurie įkūnyti eilėraštyje „Nuo Birutės kalno“, poemoje lenkų kalba ir jos vertime į lietuvių kalbą „Z nad Biruty“ („Nuo Birutės kalno“), baladėje „Jūratė ir Kastytis“, poeto laiškuose, paskaitose, amžininkų atsigimimuose apie Maironį Palangoje, poeto nuotraukose ir senosios Palangos fotografijose, kurios mena Maironio

buvimą Palangoje. Šios parodos paruošimui ir jos atidarymo metu planuojamam Maironio jubiliejaus minėjimui Palangos gintaro muziejuje profesorė Viktorija Daujotytė parėngė esė „Maironio vandenys: nuo ašarų iki jūros“, kuris taps pagrindiniu parodos stenduose cituojamu šaltiniu, kartu pagrindinės poeto kūrybos tyrinėtojos prof. Vandos Zaborskaitės tekstais apie Maironio ryšį su Palanga.

18 val. renginiai persikels į Maironį menančią šventovę – Palangos Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčią, kurioje 18.30 val. rengiama Maironio giesmių ir dainų valanda.

21 val. ant Birutės kalno lankytojai laukiami poezijos ir muzikos valandoje „Maironio Baltija“.

Gegužės 26 d., šeštadienį, tęsis Muziejų kelio renginiai Palangoje – Antano Mončio namuose-muziejuje vyks Lietuvos dailininkų sąjungos tarptautinio tapybos plenero paroda „Mėlynas vanduo“. Lankytojai bus kviečiami ne tik apsilankyti parodoje, bet ir užsukti į Antano Mončiaus ekspoziciją, kurią galima liesti rankomis.

Muziejaus rinkinį sudaro skulptoriaus Antano Mončio (1921–1993) 1989–1992 m. Lietuvai dovanoti kūriniai, taip pat A. Mončio fondo sukaupti kūriniai, asmeniniai daiktai, darbo įrankiai, nuotraukos, baldai, dokumentai, dienoraščio fragmentai.

Nuolatinėje ekspozicijoje (II aukštas) – Prancūzijos dvasia dvelkiančioje studijoje, kuri primena skulptoriaus dirbtuvę, pristatomi A. Mončio Prancūzijoje, Vokietijoje sukurti ir Lietuvai dovanoti darbai: skulptūros, piešiniai, grafikos darbai, švilpiai, kaukės, dienoraščio fragmentai, parodų plakatai.

Informaciją parėngė Lietuvos muziejų kelio Žemaitijoje koordinatė, Kretingos muziejaus direktėrė Vida Kanapkienė.

Detali „Lietuvos muziejų kelio“ programa skelbiama Lietuvos muziejų portale www.muziejai.lt

Projekto rengėjas – Lietuvos muziejų asociacija ir 87 muziejai visoje Lietuvoje. Lietuvos muziejų kelią remia – Kultūros ministerija, pagrindinis Muziejų metų partneris – Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija.

1812–2012-iejai:
DVIEJŲ ŠIMTMEČIŲ MUZIEJŲ KELIAS
Nuo Dionizo Poškos Baublių iki šiuolaikiško Lietuvos jūrų muziejaus

Projektą remia

LIEUVOS RESPUBLIKOS
KULTŪROS MINISTERIJA

Pagrindinis Muziejų metų partneris

LRT Lietuvos nacionalinis
radijas ir televizija

Išsami „Lietuvos muziejų kelio“ programa:
www.muziejai.lt